

2020:APHC:32435

ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు

శుక్రవారం, మే, ఎనిమిదో రోజు

రెండు వేల ఇరవై

PRSENT

గౌరవనీయులైన శ్రీ జస్టిస్ యు.దుర్గాప్రసాద్ రావు

రిట్ పిటిషన్ నెంబరు: 6310 ఆప్ 2020

మధ్య:

1. వి. శ్రీనివాస్ చౌదరి, తండ్రి కృష్ణమ నాయుడు, వయస్సు 56 సంవత్సరాలు,
నివాసము డి.నెం.4-46, జండ్ల వీధి, పెనుమూరు, చిత్తూరు జిల్లా.

2. పి. ప్రదీప్, తండ్రి పి.హేమాద్రి నాయుడు, వయస్సు 29 సంవత్సరాలు,
నివాసము డి.నెం.7-99, లక్ష్మీ నగర్ కాలనీ, పెనుమూరు, చిత్తూరు జిల్లా.

3. ఎన్. చంద్రశేఖర్ నాయుడు, తండ్రి దొరస్వామి నాయుడు, వయస్సు 58 సంవత్సరాలు.
డి.నెం.1-1, కె.సి. పల్లి, ఉప్పిలిపల్లి, పెనుమూరు, చిత్తూరు జిల్లా.

4. ఎం. ధన లక్ష్మి, భర్త ఎం.రాజా గోపాల్, 57 ఏళ్ల వయసు
నివాసము డి.నెం.22-78, ఎ.బి.కాలనీ, పెనుమూరు, చిత్తూరు జిల్లా.

5. పి. రాణి రాణమ్మ, భర్త పి.మునికృష్ణమ నాయుడు, వయస్సు 55 సంవత్సరాలు,
నివాసము డి.నెం.1-68, బజారు వీధి, పెనుమూరు, చిత్తూరు జిల్లా.

6. ఎం. శ్యామల, ఎం.సుబ్రమణ్యం, 46 ఏళ్ల వయసు నివాసము నెం.88-4,
గాంధీనగర్, పెనుమూరు, చిత్తూరు జిల్లా.

7. పి. జయకుమార్, తండ్రి మునస్వామి నాయుడు, వయస్సు 49 సంవత్సరాలు,
నివాసము లక్ష్మీ నగర్, ప్రధాన రహదారి, పెనుమూరు, చిత్తూరు జిల్లా.

8. వి. బాలాజీ నాయుడు, తండ్రి చెంగమ నాయుడు, వయస్సు 46, గొబ్బిలమిట్ట గ్రామం,
పెనుమూరు పోస్ట్, చిత్తూరు జిల్లా.

9. ఎన్. రామమూర్తి, తండ్రి ఎన్.మునస్వామి నాయుడు, వయస్సు 43 సంవత్సరాలు,
నివాసము డి.నెం.33-54ఎ, కె.సి.పల్లి గ్రామ పంచాయతీ,
ఒంటిల్లు గ్రామం, పెనుమూరు మండలం, చిత్తూరు జిల్లా. ... పిటిషనర్(లు)

మరియు

1. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి,
పంచాయతీరాజ్, గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ, సచివాలయం, వెలగపూడి,
అమరావతి..

2. జిల్లా కలెక్టర్, చిత్తూరు జిల్లా

3. తహసీల్దార్, పెనుమూరు మండలం, చిత్తూరు జిల్లా

4. జిల్లా పంచాయతీ అధికారి, చిత్తూరు, చిత్తూరు జిల్లా.

5. గ్రామ పంచాయతీ, పెనుమూరు గ్రామం మరియు మండలం,
దాని కార్యదర్శి ద్వారా ప్రతినిధి, పెనుమూరు, చిత్తూరు జిల్లా.

... ప్రతిస్పందకులు

పిటిషనర్ తరపు న్యాయవాది: ఎస్. ప్రణతి

ప్రతివాదుల తరపు న్యాయవాది: పంచాయతీరాజ్ రూరల్ జీపీ (ఎపి)

కోర్టు ఈ క్రింది విధంగా చేసిన: ఉత్తర్వు

2020:APHC:32435

గౌరవనీయులైన శ్రీ జస్టిస్ యు.దుర్గాప్రసాద్ రావు

రిట్ పిటిషన్ నెంబరు: 6310 ఆఫ్ 2020

08.05.2020

మధ్య:

వి. శ్రీనివాస్ చౌదరి, తండ్రి కృష్ణమ నాయుడు, వయస్సు 56 సంవత్సరాలు,
నివాసము డి.నెం.4-46, జండ్ర వీధి, పెనుమూరు, చిత్తూరు జిల్లా.

మరో 8 మంది

... పిటిషనర్(లు)

మరియు

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి,

పంచాయతీరాజ్, గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ, సచివాలయం, వెలగపూడి, అమరావతి.

మరో 4 మంది

... ప్రతిస్పందకులు

పిటిషనర్ల తరపు న్యాయవాది : శ్రీమతి ఎస్.ప్రణతి

ప్రతివాదులు 1 & 4 కొరకు న్యాయవాది: గౌరవ ప్రభుత్వ ప్లీడర్, పంచాయతీ రాజ్

ప్రతివాదులు 2 & 3 కొరకు న్యాయవాది: గౌరవ ప్రభుత్వ ప్లీడర్, రెవిన్యూ.

ప్రతివాది నెం.5 తరపు న్యాయవాది : శ్రీ వి.వినోద్ కె.రెడ్డి

సారాంశం:

హెడ్ నోట్:

రిఫర్ చేసిన కేసులు:

1) 2010 (4) ALD 476 = MANU/AP/0397/2010

2) 2018 (3) ALD 72 = MANU/AP/0078/2018

3) 2005 (6) ALD 19 = MANU/AP/0517/2005

4) AIR 2011 SC 1123 = MANU/SC/0078/2011

2020:APHC:32435

గౌరవనీయులైన శ్రీ జస్టిస్ యు.దుర్గాప్రసాద్ రావు

రిట్ పిటిషన్ నెంబరు: 6310 ఆఫ్ 2020

ఆర్డరు:

పిటిషనర్లు రిట్ ఆఫ్ మాండమస్ ద్వారా చిత్తూరు జిల్లా పెనుమూరు గ్రామం, మండలంలోని ఎస్ నెం.482లోని తమ దుకాణాల నుంచి పిటిషనర్లను ఖాళీ చేయించడానికి ప్రయత్నించిన 5వ ప్రతివాది చర్యను 28.02.2020 నాటి లెటర్ No.GP/01/2020 ద్వారా చట్టవిరుద్ధం, ఏకపక్షంగా, ఆంధ్రప్రదేశ్ పంచాయతీరాజ్ చట్టం, 1994లోని నిబంధనలను ఉల్లంఘించినట్లు ప్రకటించాలని కోరారు, మరియు పెనుమూరు గ్రామం, మండలంలోని ఎస్.నెం.482లోని టీన్ షీట్ దుకాణాలపై పిటిషనర్ల ఆధీనంలో జోక్యం చేసుకోకుండా ఆదేశాలు కోరారు.

2. పిటిషనర్ల కేసు ఇలా ఉంది.

ఎ) పిటిషనర్లు పెనుమూరు గ్రామానికి చెందిన వారు కావడంతో వారు తమ జీవనోపాధి కోసం పెనుమూరు గ్రామంలోని ఎస్.నెం.482లో టీన్ షెడ్లు నిర్మించి చిన్నచిన్న దుకాణాలు నిర్వహిస్తున్నారు. 5వ ప్రతివాది ప్రతి సంవత్సరం తమ దుకాణాలకు డిమాండ్ నోటీసులు ఇస్తున్నారని, పిటిషనర్లు ఎటువంటి జాప్యం, ఎగవేత లేకుండా పన్నులు చెల్లిస్తుండడంతో 5వ ప్రతివాది అనుమతితో టీన్ షెడ్లను ఏర్పాటు చేశారు. అయితే ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో ప్రభుత్వం మారడంతో స్థానిక రాజకీయ నాయకుల ప్రోద్బలంతో 5వ ప్రతివాది పిటిషనర్లను షెడ్ల నుంచి ఖాళీ చేయించే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. జూన్, 2019 నుండి 5 వ ప్రతివాది తమకు తెలిసిన ఏ కారణాల వల్ల వారి షెడ్లకు పన్ను చెల్లించడానికి ఎటువంటి డిమాండ్ నోటీసులను జారీ చేయలేదు.

బి) గ్రామంలో మరియు బస్టాప్ చుట్టుపక్కల ఒక బస్ స్టాప్ ఉంది, పిటిషనర్లతో సహా అనేక మంది వ్యక్తులు టీన్ షీట్ దుకాణాలను వేసుకుని చాలా సంవత్సరాలుగా వాటిని నడుపుతున్నారు. గతంలో ప్రతివాదులు పిటిషనర్లను ఖాళీచేయించడానికి ప్రయత్నించినప్పుడు, వారు డబ్ల్యుపి నెం.13281 ఆఫ్ 2019 దాఖలు చేశారు మరియు ఈ కోర్టు 06.09.2019 నాటి ఉత్తర్వులలో పిటిషనర్లపై ఏదైనా చర్య తీసుకోవడానికి తగిన చట్ట ప్రక్రియను అనుసరించాలని గ్రామ పంచాయతీని ఆదేశించింది. జీవో నెం.482లోని స్థలాన్ని పిటిషనర్లు ఆక్రమించుకోనప్పటికీ దుకాణాలను తొలగించాలని ప్రతివాదులు పిటిషనర్లను బెదిరిస్తూనే ఉన్నారు. అందువల్ల, పిటిషనర్లు మరో డబ్ల్యుపి నెం.2349 ఆఫ్ 2020 దాఖలు చేయవలసి వచ్చింది మరియు ఈ కోర్టు 03.02.2020 నాటి ఉత్తర్వుల ద్వారా ప్రతివాదులను సరైన చట్ట ప్రక్రియను అనుసరించకుండా పిటిషనర్ల స్వాధీనంలో జోక్యం చేసుకోవద్దని మరోసారి ఆదేశించింది.

సి) ఆ తర్వాత 5వ ప్రతివాది 01.02.2020న (పిటిషనర్లకు 04.02.2020న అందింది) గ్రామపంచాయతీ అనుమతి లేకుండా పిటిషనర్లు ఏసీసీ పైకప్పు షెడ్లను ఎందుకు నిర్మించారో వివరణ కోరుతూ షోకాజ్ నోటీసు జారీ చేశారు. పిటిషనర్లు పన్నులు చెల్లించలేదని, దుకాణాలను థర్డ్ పార్టీలకు కట్టబెట్టారని ఆరోపించారు. షాపింగ్ కాంప్లెక్స్ నిర్మాణానికి ఈ స్థలం అవసరమని, అందుకోసం ఇప్పటికే నిధులు విడుదల చేశామని పేర్కొన్నారు. పిటిషనర్లు 12.02.2020న తమ సమాధానాలను సమర్పించగా తాము ఆ భూమిని ఆక్రమించుకోలేదని, గ్రామపంచాయతీ అనుమతితో టీన్ షెడ్లు నిర్మించామని, 5వ ప్రతివాది ఆధీనంలో ఉన్నామని పేర్కొన్నారు. 5వ తేదీ నుంచి దుకాణాలు పెంచుకునేందుకు అనుమతి ఇవ్వడంతో విద్యుత్ శాఖ కూడా వారి దుకాణాలకు వాణిజ్య విద్యుత్ కనెక్షన్లు జారీ చేసింది. డిమాండ్ నోటీసులు జారీ చేస్తే పన్ను చెల్లించేందుకు సిద్ధంగా ఉన్నామని పిటిషనర్లు తమ సమాధానంలో పేర్కొన్నారు. తమ దుకాణాన్ని థర్డ్ పార్టీలకు లీజుకు ఇచ్చారన్న ఆరోపణలను వారు ఖండించారు.

డి) పిటిషనర్లు సమర్పించిన సమాధానాలను పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా, 5వ ప్రతివాది 28.02.2020 నాటి లెటర్ No.GP/01/2020 ద్వారా తుది నోటీసును జారీ చేశారు, వారు నిర్మించుకున్న దుకాణాలను ఏడు రోజుల వ్యవధిలో తొలగించాలని, లేనిపక్షంలో తదుపరి నోటీసు లేకుండా వాటిని తొలగిస్తామని ఆదేశించారు. పిటిషనర్లు ఆక్రమణదారులని, 5వ ప్రతివాది అనుమతి లేకుండా షెడ్లు నిర్మించారని 5వ ప్రతివాది అభియోగం చేయలేదు. అందువల్ల పిటిషనర్లు సమర్పించిన వివరణలను 5వ ప్రతివాది సరైన కోణంలో పరిగణనలోకి తీసుకోలేదు.

ఇ) 5వ ప్రతివాది తుది నోటీసు జారీ చేయడానికి ముందు పిటిషనర్లకు విచారణకు అవకాశం ఇవ్వనందున ప్రతివాదులు సహజ న్యాయ సూత్రాలను పాటించలేదు. 2019 జూన్ వరకు పన్ను చెల్లించాలని, నెలకు రూ.100 లైసెన్స్ ఫీజు తీసుకోవాలని 5వ ప్రతివాది డిమాండ్ రసీదులు జారీ చేశారు. పిటిషనర్లు తమ ఆధీనంలో ఉన్నారన్న విషయం ప్రతివాదులకు తెలిసినా, దురుద్దేశంతోనే వాటిని తొలగించే ప్రయత్నం చేశారు. పిటిషనర్లు నిరుపేదలని, వారి షెడ్లు తొలగిస్తే వారు తీవ్రంగా నష్టపోతారని, ఇబ్బందులు పడతారన్నారు. పిటిషనర్లను ప్రతివాదులు ఆక్రమణదారులుగా పరిగణిస్తే ఏపీ భూ ఆక్రమణ చట్టం కింద నోటీసులు ఇవ్వాలని, పిటిషనర్లను వ్యక్తిగతంగా విచారించాల్సి ఉంటుందన్నారు. ఆ విషయంలో నోటీసులు జారీ చేసే అధికారం పంచాయతీ కార్యదర్శికి లేదు కాబట్టి జారీ చేసిన నోటీసులు చట్టపరంగా చెల్లవు.

అందుకే రిట్ పిటిషన్..

3. రిట్ పిటిషన్ను వ్యతిరేకిస్తూ 5వ ప్రతివాది కౌంటర్ దాఖలు చేశారు.

ఎ) పిటిషనర్లు ఎటువంటి కారణం లేకుండా 2019 డిసెంబరు.పి.నెం.13281 దాఖలు చేసి, సబ్జెక్టు ఆవరణలో కొనసాగడానికి అనుమతించే ఉత్తర్వులను పొందారు. పిటిషనర్లపై చర్యలు తీసుకుంటే చట్టప్రకారం తగిన ప్రక్రియను అనుసరించాలని ప్రతివాదులను ఆదేశిస్తూ

26.09.2019న రిట్ పిటిషన్ను పరిష్కరించారు. ఇదే ఉపశమనం కోసం పిటిషనర్లు 2020 యొక్క మరో డబ్ల్యుపిఎన్.2349 దాఖలు చేశారు మరియు ఈ కోర్టు 03.02.2020 నాటి ఉత్తర్వుల్లో ప్రతివాదులను తగిన చట్ట ప్రక్రియను అనుసరించాలని ఆదేశించింది.

బి) పై ఉత్తర్వుల ప్రకారం, ప్రతివాదులు 01.02.2020 న పిటిషనర్లకు ఏసీసీ షెడ్యూల నిర్మాణానికి గ్రామ పంచాయతీ నుండి ఎటువంటి అనుమతి ఇవ్వలేదని పేర్కొంటూ నోటీసులు జారీ చేశారు; గ్రామ పంచాయతీ కార్యాలయంలో గ్రామ సభ నిర్వహించారని, అందులో కొందరు స్వచ్ఛందంగా తమ షెడ్యూలు తొలగించారని; పిటిషనర్లు షాపులు/ టీన్ షీట్లు నిర్మించి వాటిని అధిక మొత్తాలకు సబ్ లీజుకు ఇచ్చారని; గ్రామపంచాయతీకి పన్నులు చెల్లించడంలో విఫలమయ్యారని, బస్టాండ్ వద్ద ప్రజలకు ఎంతో అసౌకర్యం కలిగిస్తూ అక్రమంగా ఏసీసీ షెడ్యూ నిర్మించారని; సదరు స్థలంలో ప్రజల సౌకర్యార్థం షాపింగ్ కాంప్లెక్స్ నిర్మాణానికి అవసరమైన నిధులను జిల్లా కలెక్టర్ మంజూరు చేశారని, నోటీసు అందిన తేదీ నుంచి ఏడు రోజుల్లోగా పిటిషనర్లు తమ వివరణను సమర్పించాలని కోరారు.

సి) పిటిషనర్లు 12.02.2020 న పన్ను చెల్లింపు కోసం తమకు ఎలాంటి డిమాండ్ నోటీసులు జారీ చేయలేదని పేర్కొంటూ సమాధానం నోటీసు జారీ చేశారు; అందువల్ల, వారు పన్నుల చెల్లింపును నిలిపివేయడం సమంజసమని మరియు డిమాండ్ నోటీసులు ఇస్తే, వారు పన్ను చెల్లించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారని; దుకాణాలను పెంచడానికి గ్రామ పంచాయతీ నుండి అనుమతి పొందారు; లైసెన్స్ ఫీజు కింద ప్రతి దుకాణానికి ఏటా రూ.150 చెల్లిస్తారు. విద్యుత్ కనెక్షన్ కూడా విద్యుత్ శాఖ మంజూరు చేసింది. శాశ్వత గదులను నిర్మించడం మంచి ప్రతిపాదన మరియు పిటిషనర్లకు ఎటువంటి వేలం నిర్వహించకుండా మూడేళ్ల పాటు అద్దె ప్రాతిపదికన కాంప్లెక్స్ లో గదులను కేటాయించవచ్చు. గదులు మంజూరు చేయాలన్న తమ డిమాండ్ ను అంగీకరిస్తే పంచాయతీకి సహకరిస్తామని హామీ ఇచ్చారు. డి) ప్రతివాదులు సంబంధిత మెటీరియల్ ను పరిశీలించి పిటిషనర్లు చేసిన ఆక్రమణలు చట్టవిరుద్ధమని, పిటిషనర్లు క్రమం తప్పకుండా గ్రామపంచాయతీకి పన్నులు

చెల్లించలేదని గుర్తించారు. విద్యుత్ బిల్లులు దాఖలు చేయడం మినహా పిటిషనర్లు గ్రామపంచాయతీ అనుమతి ఇచ్చారన్న వాదనకు మద్దతుగా ఎలాంటి డాక్యుమెంట్లు దాఖలు చేయలేదు. ఆ డాక్యుమెంట్లు సదరు భూమిపై ఎలాంటి హక్కును కల్పించలేదని, వివరణతో సంతృప్తి చెందని, ఆక్రమణ చట్టవిరుద్ధమని తేలడంతో పిటిషనర్లకు 28.02.2020న తుది నోటీసు జారీ చేసింది.

ఈ) బస్టాండ్ వద్ద ఉన్న స్థలం ప్రభుత్వానికి చెందినది మరియు ఎటువంటి నిర్మాణాలు చేపట్టడానికి గ్రామ పంచాయతీ నుండి ఎటువంటి అనుమతి ఇవ్వబడలేదు. ఈ భూమి ప్రభుత్వానికి చెందినది కాబట్టి, దానిని అభివృద్ధి చేయడానికి మరియు గ్రామ పంచాయతీ తన వనరులను పెంచడానికి ఆదాయాన్ని ఆర్జించడానికి, గ్రామ పంచాయతీ ఆ స్థలంలో షాపింగ్ కాంప్లెక్స్ నిర్మించాలని ప్రతిపాదించింది. షాపింగ్ కాంప్లెక్స్ నిర్మాణానికి జిల్లా కలెక్టర్ రూ.84 లక్షల నిధులు మంజూరు చేశారు.

ఎఫ్) 2019 డబ్ల్యూ.పి.నెం.13281 దాఖలు చేసే సమయానికి సదరు భూమిలో 26 దుకాణాలు ఉండేవి. 14 మంది పిటిషనర్లు రిట్ పిటిషన్ దాఖలు చేయగా, 2020 రెండో డబ్ల్యూ.పి నెం.2349ను 9 మంది పిటిషనర్లు దాఖలు చేశారు. వేలం వేయకుండా మూడేళ్ల పాటు అద్దెకు దుకాణాలను కేటాయించాలని కోరుతూ 9 మంది రిట్ పిటిషన్ దాఖలు చేశారు. పిటిషనర్ల అభ్యర్థనను పరిగణనలోకి తీసుకోలేమని, వేలం లేకుండా దుకాణం కేటాయించే ప్రక్రియ చట్టప్రకారం లేదని పేర్కొన్నారు. అటువంటి అభ్యర్థనను అనుమతించడం ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆక్రమణ చట్టం మరియు భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 14 ను ఉల్లంఘించడమే కాకుండా ప్రభుత్వ ఖజానాపై ప్రభావం చూపుతుంది.

జి) పిటిషనర్లు అత్యంత ధనవంతులు మరియు పలుకుబడి కలిగినవారు మరియు వారిలో ఎవరూ దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన లేరు. అధిక అద్దెల వసూలుపై థర్డ్ పార్టీలకు ఇవ్వడంతో షాపు గదులు ఏవీ వారి ఆధీనంలో లేవు. పెద్ద పెంపకానికి గ్రామపంచాయతీ నుంచి

అనుమతి తీసుకున్నట్లు పిటిషనర్లు ఎలాంటి రికార్డులు సమర్పించలేదు. 7వ పిటిషనర్ కు సొంత ఇల్లు ఉండడంతో ప్రైవేట్ పైనాన్స్ చేస్తున్నాడు. రెండో పిటిషనర్కు జీ+2 ఇల్లు ఉండగా, తల్లి ప్రభుత్వ ఉపాధ్యాయురాలు. 3వ పిటిషనర్కు జీ+1 నివాసం ఉండడంతో పాటు దుకాణాలను అద్దెకు ఇచ్చారు. 4వ పిటిషనర్ జీ+1 నివాసాన్ని కలిగి ఉన్న వ్యాపారవేత్త, అతని భార్య మధ్యాహ్న భోజన కాంట్రాక్టర్. అందువల్ల పిటిషనర్లు ఎవరూ పేదలు కాదని, తాము పేదలమని వారు చెప్పడం అవాస్తవమన్నారు. అందువల్ల రిట్ పిటిషన్ ను కొట్టివేసే అవకాశం ఉంది.

4. పిటిషనర్ల తరపు న్యాయవాది, పంచాయతీరాజ్ ప్రభుత్వ ప్లీడర్ శ్రీమతి ఎస్.ప్రణతి వాదనలు వినిపించారు. 2 & 3 ప్రతివాదులకు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న గవర్నమెంట్ ప్లీడర్ ఫర్ రెవెన్యూ మరియు 5వ ప్రతివాదిగా శ్రీ వి.వి.నోద్ కె.రెడ్డి.

పిటిషనర్లు ఆక్రమణదారులు కాదని, వారు లైసెన్స్ దారులని, గ్రామపంచాయతీ అనుమతితో తాత్కాలిక షెడ్లు నిర్మించి చిరు వ్యాపారాలు చేస్తున్నారని పిటిషనర్ల తరపు న్యాయవాది ప్రధాన వాదన. వారు గ్రామపంచాయతీకి పన్నులు చెల్లిస్తున్నారని, ఇటీవల 2019 సంవత్సరం నుంచి గ్రామపంచాయతీ పిటిషనర్ల నుంచి పన్నులు డిమాండ్ చేయడం మానేసిందని, ఇప్పుడు అకస్మాత్తుగా గ్రామపంచాయతీ షాపు రూం స్థలాల నుంచి చట్టవిరుద్ధంగా వాటిని పారవేసేందుకు ప్రయత్నిస్తోందని ఆరోపించారు. గ్రామపంచాయతీ తమను ఆక్రమణదారులుగా పరిగణిస్తే ఏపీ భూ ఆక్రమణ చట్టం 1905 ప్రకారం ఆ చట్టంలోని నిబంధనల ప్రకారం నోటీసులు జారీ చేయడం ద్వారా వాటిని ఖాళీ చేయించడానికి చట్టప్రకారం తగిన ప్రక్రియను అనుసరించాల్సి ఉంటుందని న్యాయవాది గట్టిగా వాదించారు. అలాంటప్పుడు నోటీసులు జారీ చేసే అధికారం పంచాయతీ కార్యదర్శికి లేదని, రెవెన్యూ శాఖ మాత్రమే నోటీసులు జారీ చేసే చర్యలు తీసుకోవాలన్నారు. అంతేకాకుండా పిటిషనర్లకు

తమ వాదనలు వినిపించేందుకు అవకాశం కల్పించాలని, ఆ తర్వాతే తొలగింపు చేపట్టాలని పేర్కొంది. అటువంటి విధానం పాటించకపోవడం, 5వ ప్రతివాది పంచాయతీ కార్యదర్శి స్వయంగా నోటీసులు జారీ చేసినందున, అది కూడా నోటీసులు జారీ చేసిన చట్ట నిబంధనను పేర్కొనకుండా, 5వ ప్రతివాది చేపట్టిన చర్య చట్టపరంగా ఆమోదయోగ్యం కాదు. గతంలో 5వ ప్రతివాది పిటిషనర్లను చట్టవిరుద్ధంగా బహిష్కరించినప్పుడు ఈ కోర్టు జోక్యం చేసుకుని ప్రతివాదులను తగిన న్యాయ ప్రక్రియను అనుసరించాలని ఆదేశించిందని న్యాయవాది వాదించారు. అయితే, 5వ ప్రతివాది చట్టప్రకారం సరైన ప్రక్రియను పాటించలేదు, అందువల్ల, ప్రారంభించిన చర్య నిలకడగా ఉండదు. అందువల్ల రిట్ పిటిషన్ ను అనుమతించాలని ఆమె అభ్యర్థించారు.

6. పెనుమూరు గ్రామంలోని బస్టాండ్ పరిసరాల్లోని భూమి గ్రామపంచాయతీకి చెందినదని 5వ ప్రతివాది స్టాండింగ్ కౌన్సెల్ శ్రీ వి.వి.నోద్ కె.రెడ్డి గట్టిగా వాదించారు. పిటిషనర్లు, ఇతరులు తాము ఆక్రమించుకున్న భూములకు పన్ను చెల్లించి చిల్లర వ్యాపారం చేస్తున్నారు. గ్రామపంచాయతీ అనుమతులు, అనుమతులు లేకుండా అక్రమంగా షెడ్లు నిర్మించుకున్నారని, కొందరు పిటిషనర్లు తమ దుకాణాలను అధిక అద్దెలకు థర్డ్ పార్టీలకు సబ్ లీజుకు ఇచ్చారని ఆరోపించారు. గ్రామపంచాయతీ ఆదాయాన్ని పెంచేందుకు చిత్తూరు జిల్లా కలెక్టర్ గ్రామపంచాయతీకి చెందిన స్థలంలో షాపింగ్ కాంప్లెక్స్ నిర్మాణానికి రూ.84 లక్షలు మంజూరు చేశారన్నారు. దీంతో పిటిషనర్లు అక్రమంగా షెడ్లు నిర్మించడం వల్ల ఏర్పడిన ఆక్రమణలను తొలగించి, ఆ పరిసరాల్లో షాపింగ్ కాంప్లెక్స్ నిర్మించాలని గ్రామపంచాయతీ ప్రతిపాదించింది. గ్రామపంచాయతీ షాపింగ్ కాంప్లెక్స్ నిర్మించుకునేందుకు వీలుగా దుకాణాలు నిర్వహిస్తున్న చాలా మంది స్వచ్ఛందంగా దుకాణాలను తొలగించారు. అయితే షాపింగ్ స్థలాలు, షెడ్లను సబ్ లీజుకు తీసుకున్న పిటిషనర్లు హైకోర్టును ఆశ్రయించారు. పిటిషనర్లు వాదించినట్లుగా చిరువ్యాపారులు, పేదలు కాదని, వారికి

గణనీయమైన ఆస్తులు ఉన్నాయని, వారు ధనవంతులు, పలుకుబడి కలిగిన వ్యక్తులు అని స్టాండింగ్ కౌన్సిల్ గట్టిగా వాదిస్తారు. తమ దుకాణాలను థర్డ్ పార్టీకి సబ్ లీజుకు ఇచ్చి అద్దెల రూపంలో అధిక ఆదాయం పొందుతున్నారు. విలాసవంతమైన ఇళ్లలో ఉంటూ ప్రైవేట్ ఫైనాన్స్, ఇతర వ్యాపారాలు చేస్తున్నారు. పిటిషనర్లు గ్రామపంచాయతీకి సహకరించకపోవడంతో తొలుత షోకాజ్ నోటీసు జారీ చేయాల్సి రావడం, పిటిషనర్లు సమర్పించిన వివరణ చట్టపరంగా సరిపోకపోవడంతో పిటిషనర్లను ఖాళీ చేయాల్సిందిగా ఆదేశిస్తూ తుది నోటీసు జారీ చేసింది. పిఆర్ చట్టంలోని సెక్షన్ 53 ప్రకారం ప్రజా రహదారులు మరియు దాని ఆనుకొని ఉన్న కాలువలు, పైపులైన్లు మరియు ఇతర భూమి ఆస్తులకు గ్రామ పంచాయతీ యజమాని అని, పిఆర్ చట్టంలోని సెక్షన్ 98 కింద మరియు ఎపి గ్రామ పంచాయతీ (ఆస్తి పరిరక్షణ) నిబంధనలు 2011 ప్రకారం తొలగింపు చర్యలు తీసుకోవచ్చని ఆయన సమర్పించనున్నారు. షోకాజ్, ఫైనల్ నోటీసులు జారీ చేసే పంచాయతీ కార్యదర్శి అధికారాన్ని పిటిషనర్లు ప్రశ్నించలేరని ఆయన గట్టిగా వాదించనున్నారు. అందువల్ల రిట్ పిటిషన్ ను కొట్టివేయాలని కోరారు.

7. ఈ రిట్ పిటిషన్ లోని మెరిట్లను అనుమతించాలా వద్దా అనేది పరిశీలించాల్సిన అంశం.

8. పాయింట్:

పెనుమూరు గ్రామంలోని బస్టాండ్ సమీపంలో ఉన్న ఖాళీ స్థలం 5వ ప్రతివాది - గ్రామపంచాయతీకి చెందినదనేది ఆయా వాదనలు, వాదనల నుంచి బయటపడే వాస్తవాలు. బస్టాండ్ ప్రాంతంలో చిన్నచిన్న వ్యాపారాలు చేసుకునేందుకు పిటిషనర్లు మొదట్లో కొద్దిపాటి స్థలాన్ని ఆక్రమించి ఆ తర్వాత షెడ్లు నిర్మించారు. ఆ షెడ్లు నిర్మాణానికి సంబంధించి వివాదం చెలరేగింది. గ్రామపంచాయతీ అనుమతితో టీన్ షీట్, ఏసీసీ షీట్ షెడ్లు నిర్మించామని, ఇటీవలి వరకు పన్నులు చెల్లిస్తున్నామని పిటిషనర్లు చెబుతుండగా, దీనికి విరుద్ధంగా పిటిషనర్లు ఎలాంటి అనుమతి కోసం దరఖాస్తు చేసుకోలేదని, అలాంటి షెడ్లు

నిర్మాణానికి గ్రామపంచాయతీ అనుమతి ఇవ్వలేదని, అందువల్ల, పిటిషనర్లు వ్యాపారం చేస్తున్న నిర్మాణాలు కేవలం అక్రమ నిర్మాణాలు మాత్రమే. పిటిషనర్లు ఏసీసీ నిర్మాణాలు లేదా ఇతర నిర్మాణాలను నిర్మించడానికి అనుమతి కోసం దరఖాస్తు చేసుకున్నారని, రిట్ పిటిషనర్లలో ఎవరికీ గ్రామపంచాయతీ అనుమతి ఇచ్చిందని చూపించే ఎటువంటి ఆధారాలను పిటిషనర్లు ఈ కోర్టు ముందు సమర్పించలేదు. అందువల్ల నిర్మాణాలు అధీకృత నిర్మాణాలేనన్న పిటిషనర్ల తరపు న్యాయవాది ఎస్.ప్రణతి వాదనను సహించలేం.

9. 5వ ప్రతివాద అధికారులు తమ దుకాణాలను స్వాధీనం చేసుకోవడంలో జోక్యం చేసుకుంటున్నారని, దుకాణాలను కూల్చివేసి ఖాళీ చేయించడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారని ఆరోపిస్తూ ప్రస్తుత రిట్ పిటిషనర్లలో కొందరు, ఇతరులు 2019 డబ్ల్యూపీ నెం.13821 దాఖలు చేశారు. పిటిషనర్లపై చర్యలు తీసుకుంటే చట్టబద్ధమైన ప్రక్రియను అనుసరించాలని 26.09.2019 నాటి ఉత్తర్వుల్లో గ్రామ పంచాయతీని హైకోర్టు ఆదేశించింది. 2020 నాటి డబ్ల్యూపీ నెం.2349లో కూడా ఇదే విధమైన ఉత్తర్వులు జారీ అయ్యాయి.

10. 2019 డబ్ల్యూపీ నెం.13281లో ఇచ్చిన ఉత్తర్వులకు అనుగుణంగా 5వ ప్రతివాది- గ్రామపంచాయతీ కార్యదర్శి పిటిషనర్లకు, వారి అనుచరులకు 01.02.2020న షోకాజ్ నోటీసులు జారీ చేశారు. పిటిషనర్లు నిర్మించిన ఏసీసీ షెడ్యూ గ్రామపంచాయతీ ఎలాంటి అనుమతులు ఇవ్వలేదని నోటీసులో పేర్కొన్నారు. పిటిషనర్లు 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరానికి మాత్రమే ఖాళీ భూమికి పన్ను చెల్లించారు. పిటిషనర్లు తమ దుకాణాలను సీజ్ చేశారని, దీనికి సంబంధించి గ్రామసభ నిర్వహించినప్పుడు కొందరు వ్యాపారులు స్వచ్ఛందంగా షెడ్యూను తొలగించారని ఆరోపించారు. అక్రమంగా ఏసీసీ షెడ్యూ నిర్మించడం వల్ల ప్రజలకు తీవ్ర అసౌకర్యం కలుగుతోందని, ఆ ప్రాంతంలో శాశ్వత షాపింగ్ కాంప్లెక్స్

నిర్మాణానికి జిల్లా కలెక్టర్ నిధులు మంజూరు చేశారని ఆరోపించారు. ఎలాంటి అనుమతులు లేకుండా పిటిషనర్లు ఏసీసీ షెడ్యూల ఎందుకు నిర్మించారో 7 రోజుల్లోగా వివరణ ఇవ్వాలని పంచాయతీ కార్యదర్శి పిటిషనర్లను ఆదేశించారు.

11. పిటిషనర్లు క్రమం తప్పకుండా పన్నులు చెల్లిస్తున్నారని, గ్రామపంచాయతీ అనుమతితో నిర్మాణాలు చేపట్టామని, ఏడాదికి రూ.150 చొప్పున పన్నులు చెల్లిస్తున్నామని పేర్కొంటూ వ్యక్తిగత వివరణలు సమర్పించినట్లు తెలుస్తోంది. గ్రామపంచాయతీ ఇచ్చిన అనుమతి మేరకే తమ దుకాణాలకు విద్యుత్ సరఫరా చేస్తున్నామని వారు పేర్కొన్నారు. శాశ్వత షాపింగ్ కాంప్లెక్స్ నిర్మించాలన్న ప్రతిపాదనను స్వాగతిస్తూనే మూడేళ్ల పాటు బహిరంగ వేలం నిర్వహించకుండా అడ్డె ప్రాతిపదికన దుకాణాలు ఇస్తామని గ్రామపంచాయతీ హామీ ఇవ్వాలని పిటిషనర్లు కోరారు.

వారి వివరణతో సంతృప్తి చెందని పంచాయతీ కార్యదర్శి పిటిషనర్లు తాము నిర్మించిన ఏసీసీ షీట్స్ షాపులను 7 రోజుల్లోగా తొలగించాలని ఆదేశిస్తూ తుది నోటీసు జారీ చేశారు.

13. ఇదివరకే చెప్పినట్లుగా పిటిషనర్ల తరపు న్యాయవాది నోటీసులు జారీ చేసే అధికారం పంచాయతీ కార్యదర్శికి ఉందని ప్రశ్నించారు. పిటిషనర్లు ఆక్రమణదారులు కాదని, గ్రామపంచాయతీ వారిని ఆక్రమణదారులుగా పరిగణిస్తే ఏపీ భూ ఆక్రమణ చట్టం కింద మాత్రమే చర్యలు తీసుకోవాలని, సంబంధిత తహసీల్దార్ నోటీసులు జారీ చేయాలని ఆమె వాదన. ఈ అంశానికి సంబంధించిన చట్టం ఇకపై రెస్ ఇంటిగ్రా కాదు కాబట్టి ఈ వాదనకు పెద్దగా బలం లేదని నేను భయపడుతున్నాను.

14. పీ.ఆర్. చట్టంలోని సెక్షన్ 53 ప్రకారం గ్రామంలోని జాతీయ రహదారులు, రాష్ట్ర రహదారులు, జిల్లా పరిషత్ లేదా మండల పరిషత్ పరిధిలో ఉన్న రహదారులు మినహా మిగిలిన అన్ని ప్రభుత్వ రహదారులు, అన్ని ఫుట్ పాత్ లు, రాళ్లు, ఇతర సామాగ్రితో పాటు అన్ని పనులు, మెటీరియల్, డ్రైనేజీ పనులు గ్రామపంచాయతీకి చెందుతాయి. అటువంటి రోడ్ల పక్కన లేదా క్రింద సొరంగాలు మరియు కల్వర్టులు మరియు వాటికి సంబంధించిన అన్ని పదాలు, సామగ్రి మరియు వస్తువులు. గ్రామపంచాయతీ గుండా వెళ్లే జాతీయ రహదారి మినహా మరే ఇతర రహదారిని అనధికారికంగా ఉపయోగించకుండా, ఆక్రమణలను తొలగించడానికి గ్రామ పంచాయతీ చర్యలు తీసుకోవాలని ఈ సెక్షన్ నిబంధన చెబుతోంది.
15. అప్పుడు సెక్షన్ 98 ఆక్రమణల తొలగింపు గురించి వివరిస్తుంది. గ్రామపంచాయతీ యొక్క కార్యనిర్వాహక అధికారం నోటీసు ద్వారా ఏదైనా భవనం యొక్క యజమాని లేదా ఆక్రమణదారుడు అటువంటి భవనానికి ఎదురుగా లేదా ఎదురుగా ఉన్న తలుపు, గేటు, బార్ లేదా గ్రాండ్ ఫ్లోర్ కిటికీ మరియు అటువంటి గ్రామ పంచాయతీకి చెందిన ఏదైనా పబ్లిక్ రోడ్డులో లేదా దానిపై ఉన్న ఏదైనా ప్రొజెక్షన్, ఆక్రమణ లేదా అడ్డంకిని తొలగించడం లేదా మార్చడం అవసరం. ఒకవేళ భవనం యొక్క యజమాని లేదా ఆక్రమణదారుడు అటువంటి ప్రొజెక్షన్, ఆక్రమణ లేదా అడ్డంకి పరిమితికి మించి ఉనికిలో ఉందని రుజువు చేసి, దానికి ముందస్తు హక్కును ఇచ్చినట్లయితే లేదా ఏదైనా స్థానిక అధారిటీ యొక్క అనుమతి లేదా లైసెన్స్ తో నిర్మించబడిందని మరియు అనుమతి కాలం ముగియలేదని గ్రామ పంచాయతీ అతనికి సహేతుకమైన నష్టపరిహారం చెల్లిస్తుంది.
16. ఈ విధంగా సెక్షన్ 53, 98లను క్షుణ్ణంగా పరిశీలిస్తే, ప్రభుత్వ రహదారులపై ఆక్రమణలకు సంబంధించి, అటువంటి ఆక్రమణలను తొలగించే అధికారం గ్రామ పంచాయతీ

కార్యనిర్వాహక అధికారికి ఉందని మనకు అర్థమవుతుంది. ఈ అధికారాన్ని అనేక న్యాయ తీర్పుల్లో సమర్థించారు. కరణం మంజునాథ్ వరెస్ జిల్లా కలెక్టర్ 1లో పిటిషనర్లు 6 మంది టైలరింగ్ షాపు, బీడీ దుకాణం, కూరగాయల దుకాణం, సైకిల్ రిపేర్ల దుకాణం వంటి చిన్నచిన్న వ్యాపారాలు నిర్వహిస్తున్నారని, వారి పూర్వీకులు గ్రామంలోని గ్రామపంచాయతీ రోడ్డులో కొంత భాగాన్ని ఆక్రమించుకుని చిన్న బంకులు/ కియోస్క్ లు నిర్మించారని పేర్కొన్నారు. తమ దుకాణాలకు విద్యుత్ కనెక్షన్ కూడా ఇప్పించి గ్రామపంచాయతీకి గ్రౌండ్ అద్దెలు చెల్లిస్తున్నారు. చివరకు గ్రామపంచాయతీ నిర్ణీత గడువులోగా తమ బంకులను తొలగించాలని పిటిషనర్లకు నోటీసులు జారీ చేసింది. తమ బంకులను తొలగిస్తే తాము ఇబ్బందులు పడతామని, గ్రామ పంచాయతీ బంక్ ల ఏర్పాటుకు అనుమతి ఇచ్చి, గ్రౌండ్ అద్దెలు స్వీకరించి బంకులను తొలగించడానికి అనుమతించలేరన్నది వారి ప్రధాన వాదన. ఆ కేసులో గమనించదగిన విషయం ఏమిటంటే, ప్రస్తుత కేసుకు భిన్నంగా, పిటిషనర్లు మరియు వారి పూర్వీకులు జీవనోపాధి కోసం తాత్కాలిక నిర్మాణాలు చేపట్టడానికి వీలుగా గ్రామపంచాయతీ సర్పంచ్ ఇచ్చిన అనుమతి పత్రాలను పిటిషనర్లు దాఖలు చేశారు. ఈ నేపథ్యంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టుకు చెందిన ఒక తెలివైన సింగిల్ జడ్జి తమ వ్యాపారాన్ని నిర్వహించే హక్కు గురించి వారి వాదనను పరిగణనలోకి తీసుకొని, ఏ పౌరుడు ట్రాఫిక్ లేదా పాదచారులకు ఆటంకం కలిగించలేడని, ఎందుకంటే రహదారి మరియు మార్గాలు తప్పనిసరిగా ప్రయాణించడానికి మరియు తిరిగి ప్రయాణించడానికి మరియు రవాణాకు ఉపయోగించడానికి ఉద్దేశించినవి అని పేర్కొన్నారు. ఇంకా ఆయన ఈ విధంగా పేర్కొన్నారు.

5. గ్రామపంచాయతీ రోడ్డు మార్జిన్ను ఆక్రమించుకునే హక్కు పిటిషనర్ల హక్కు - పంచాయతీ అనుమతితో అయినా - రహదారి వినియోగదారుల హక్కుకు లోబడి ఉంటుంది. ఈ రహదారులు వినియోగదారులు ప్రయాణించడానికి మరియు తిరిగి

వెళ్ళడానికి ఉద్దేశించినవి మరియు అవి ఆక్రమణదారులు వ్యాపారం చేయడానికి ఉద్దేశించినవి కావు. ఆంధ్రప్రదేశ్ పంచాయతీరాజ్ చట్టం, 1994లోని సెక్షన్లు 98, 99 (సంక్షిప్తంగా చట్టం) ఆక్రమణలన్నింటినీ తొలగించడానికి మరియు చట్టంలోని సెక్షన్ 53 ప్రకారం గ్రామ పంచాయతీ ఆదీనంలో ఉన్న రహదారులను ఆక్రమణలు లేకుండా ఉంచడానికి గ్రామ పంచాయతీకి అధికారం ఇస్తుంది. ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 98(2) ప్రకారం గ్రామపంచాయతీ భూమి/రోడ్డు ఆక్రమణలో ఉన్న వ్యక్తికి ముందస్తు హక్కు ఉందని, అలాంటి సందర్భాల్లో కూడా రోడ్డు అంచున కూర్చున్న వ్యక్తికి ఆక్రమణ హక్కు లభించదని, అలాంటి ముందస్తు హక్కు రుజువైతేనే అతడు నష్టపరిహారానికి అర్హుడని పేర్కొన్నారు. అందువల్ల రిట్ పిటిషన్ దాఖలు చేయడం ద్వారా అమలు చేసే హక్కు పిటిషనర్లకు లేదన్నారు.

17. **కోగంటి వెంకట సూర్యనారాయణ వర్మెస్ స్టేట్ ఆఫ్ ఆంధ్రప్రదేశ్** తదితర కేసుల్లో 7వ ప్రతివాది అక్రమంగా, అనధికారికంగా నిర్మించిన ప్రహారీగోడలు, గేట్ల తొలగింపునకు చర్యలు తీసుకోకపోవడంపై గ్రామపంచాయతీతో సహా 1 నుంచి 6 మంది ప్రతివాదుల చర్యను ప్రకటించాలని కోరుతూ రిట్ పిటిషన్ (పిల్) దాఖలైంది. ఈ నేపథ్యంలోనే హైదరాబాద్ లోని హైకోర్టు పీఆర్ చట్టంలోని సెక్షన్ 53, 98లోని అంశాలను ప్రస్తావిస్తూ ఈ విధంగా వ్యాఖ్యానించింది.

15. 1994 చట్టంలోని సెక్షన్ 53(1) ప్రకారం గ్రామపంచాయతీ ప్రాదేశిక పరిధిలో ఉన్న అన్ని ప్రభుత్వ రహదారులు ఆక్రమణలను తొలగించడం, దానికి సంబంధించిన రోడ్లను అనధికారికంగా ఉపయోగించకుండా నిరోధించడం గ్రామపంచాయతీ బాధ్యత. ప్రహారీ గోడలు నిర్మించడానికి, గేట్లు వేయడానికి 7వ ప్రతివాదికి 5వ ప్రతివాది-గ్రామ పంచాయతీ లేదా

4వ ప్రతివాది అనుమతి ఇవ్వలేదు, 1994 చట్టం మరియు 2014 చట్టం అటువంటి అనుమతిని మంజూరు చేయడానికి వీలు కల్పించలేదు. లేఅవుట్ లో 14 రహదారులపై ప్రహరీగోడ నిర్మాణం, మిగిలిన ఆరు చోట్ల గేట్లు ఏర్పాటు చేయడం, ఇవన్నీ లేఅవుట్ వెలుపల ప్రాంతాలను కలిపేందుకు ఉద్దేశించినవి కావడంతో 5వ గ్రామపంచాయతీకి చెందిన ఈ రోడ్లను ప్రజలు వినియోగించకుండా నిషేధం/ ఆంక్షలు విధించారు.

18. పంచాయతీ కార్యదర్శి, గ్రామపంచాయతీ కార్యదర్శి, ఇతరులు వర్సస్ ఎస్.మద్దెల మాణిక్యమ్మ, ఇతరులు 3- ప్రతివాదిని తొలగించడం చట్టప్రకారమా కాదా అనే అంశంపై చర్చిస్తున్నప్పుడు, పీఆర్ చట్టంలోని సెక్షన్ 53, 98లను పరిశీలించి, ఆ కేసులో గ్రామ పంచాయతీ అనుసరించిన విధానం పైన పేర్కొన్న నిబంధనలకు అనుగుణంగా ఉందని తీర్పునిచ్చారు.
19. పైన పేర్కొన్న న్యాయశాస్త్రం ప్రజా రహదారులు, వాటి అనుబంధ విభాగాలు గ్రామపంచాయతీకి చెందుతాయని, వాటిపై ఏవైనా ఆక్రమణలు జరిగితే వాటిని తొలగించాల్సిన బాధ్యత ఉందని గమనించాలి. సెక్షన్ 53, 98, పై తీర్పులు గ్రామపంచాయతీల ఇతర ఆస్తుల ఆక్రమణలు, వాటి తొలగింపు, ఖాళీ స్థలాలు, పోరంబోకులు, గ్రామ స్థలాలు, శ్మశాన వాటికల తొలగింపుపై నేరుగా వ్యవహరించలేదు. ఏదేమైనా, నా అభిప్రాయం ప్రకారం, పై నిర్ణయాలలో గ్రామ పంచాయతీ ప్రజా రహదారులపై ఆక్రమణలను తొలగించాల్సిన బాధ్యత ఉంది, ఎందుకంటే పబ్లిక్ రోడ్లు గ్రామ పంచాయతీ యొక్క ఒక రకమైన ఆస్తులు కాబట్టి దాని ఇతర ఆస్తులకు కూడా వర్తింపజేయవచ్చు.

20. గ్రామపంచాయతీకి చెందిన ఇతర ఆస్తులకు సంబంధించి ఆక్రమణల తొలగింపునకు ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోవాలనే అంశంపై స్పష్టత ఇస్తూ జగ్నాల్ సింగ్ వర్సస్ స్టేట్ ఆఫ్ పంజాబ్ మరియు ఇతరులు, లో సుప్రీంకోర్టు కొన్ని ఆదేశాలు జారీ చేసింది. ఆ కేసులో, గ్రామసభ భూమి, గ్రామ పంచాయతీ భూమి (ఉత్తర భారత రాష్ట్రాల్లో), షమ్లత్ దేహ్ (పంజాబ్ లో), మండవేలి మరియు పోరంబోక్ భూములు (దక్షిణ భారతదేశంలో), కల్లం, మైదాన్ మొదలైన గ్రామాలకు సంక్రమించిన వివిధ రకాల ఉమ్మడి భూములను వినియోగదారు స్వభావాన్ని బట్టి సుప్రీంకోర్టు విచారించింది. గ్రామాల్లోని ప్రజాప్రయోజన భూములను శతాబ్దాలుగా గ్రామ ప్రజల ఉమ్మడి ప్రయోజనం కోసం ఉపయోగించేవారని, అంటే తాగడానికి, స్నానానికి చెరువులు, పశువుల మేత, ధాన్యం కోయడానికి మైదానాలు, పిల్లలు ఆడుకోవడానికి మైదాన్, కార్చివాల్లు, సర్కస్ లు, రామలీల మొదలైనవి, రాష్ట్రంలో స్థానిక చట్టాల ద్వారా సంక్రమించిన భూములను నిర్వహణ కోసం గ్రామ పంచాయతీలు/ గ్రామసభలకు అప్పగించారని హైకోర్టు పేర్కొంది. కమ్యూనిటీ భూమిగా వారి హోదాను పరిరక్షించినందున వారు సాధారణంగా విడదీయరానివిగా పరిగణించబడ్డారు.

స్వాతంత్ర్యం వచ్చినప్పటి నుంచి దేశంలోని చాలా ప్రాంతాల్లో ఉమ్మడి గ్రామ భూమిని కండబలం, ధనబలం, రాజకీయ పలుకుబడితో అక్రమార్కులు కట్టా చేశారని, ఇప్పుడు చాలా రాష్ట్రాల్లో ఆ భూమి కాగితాలపై ఉన్నప్పటికీ గ్రామ ప్రజల సాధారణ ఉపయోగం కోసం ఒక్క అంగుళం కూడా మిగలడం లేదని సుప్రీంకోర్టు ఆందోళన వ్యక్తం చేసింది. అధికారం, పెల్స్ ఉన్న వ్యక్తులు మతపరమైన భూములను ఆక్రమించి, వాటిని దాని అసలు స్వభావానికి పూర్తిగా విరుద్ధంగా, గ్రామ సమాజాన్ని పణంగా పెట్టి వ్యక్తిగత సమీకరణ కోసం వాడుకున్నారు. అందులోని పిటిషనర్లు కండబలం/ ధనబలంతో గ్రామ పంచాయతీ భూములను అక్రమంగా ఆక్రమించుకున్నారని, అధికారులు, గ్రామ పంచాయతీతో కుమ్మక్కయ్యారని పేర్కొన్న నేపథ్యంలో ఈ వ్యాఖ్యలు చేశారు. అప్పీలును కొట్టివేస్తూ సుప్రీంకోర్టు ఈ కింది ఆదేశాలు జారీ చేసింది.

22. ఈ కేసును విడదీయడానికి ముందు, గ్రామసభ / గ్రామ పంచాయతీ / పోరంబోక్ / పామ్లాట్ భూములలోని అక్రమ / అనధికార ఆక్రమణదారులను ఖాళీ చేయించడానికి పథకాలను రూపొందించాలని మరియు గ్రామ ప్రజల సాధారణ ఉపయోగం కోసం గ్రామసభ / గ్రామ పంచాయతీకి వాటిని పునరుద్ధరించాలని దేశంలోని అన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు మేము ఆదేశాలు ఇస్తున్నాము. ఇందుకోసం భారతదేశంలోని అన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు/ కేంద్రపాలిత ప్రాంతాల ప్రధాన కార్యదర్శులు అవసరమైనవి చేయాలని, ప్రభుత్వాలకు చెందిన ఇతర సీనియర్ అధికారుల సహాయం తీసుకోవాలని ఆదేశించారు. అలాంటి అక్రమ ఆక్రమణదారులకు పోకాజ్ నోటీసు ఇచ్చి, కొద్దిసేపు విచారించిన తర్వాత వారిని త్వరితగతిన ఖాళీ చేయించేందుకు ఈ పథకం వీలు కల్పించాలి. ఇటువంటి చట్టవిరుద్ధమైన ఆక్రమణ లేదా వాటిపై నిర్మాణాలు చేయడానికి లేదా రాజకీయ సంబంధాల కోసం భారీ ఖర్చు చేయడం ఈ చట్టవిరుద్ధమైన చర్యను క్షమించడానికి లేదా అక్రమ ఆక్రమణను క్రమబద్ధీకరించడానికి సమర్థనగా పరిగణించకూడదు. అసాధారణ సందర్భాల్లో మాత్రమే క్రమబద్ధీకరణను అనుమతించాలి, ఉదాహరణకు భూమిలేని కార్మికులు లేదా షెడ్యూల్డ్ కులాలు / షెడ్యూల్డ్ తెగల సభ్యులకు ఏదైనా ప్రభుత్వ నోటిఫికేషన్ కింద లీజు మంజూరు చేయబడినప్పుడు లేదా భూమిపై ఇప్పటికే పాఠశాల, డిస్పెన్సరీ లేదా ఇతర ప్రజా ఉపయోగం ఉన్న చోట మాత్రమే.

21. పై ఆదేశాల నేపథ్యంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం 21.07.2011 నాటి జీవో ఎంఎస్ నెం.188 పంచాయతీరాజ్, గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ (పీటీఎస్-4) ద్వారా 'ఏపీ గ్రామ పంచాయతీల (ఆస్తుల రక్షణ) నిబంధనలు, 2011' అనే నిబంధనలను నోటిఫై చేసింది. రూల్-2లో గ్రామ పంచాయతీల ఆస్తులను కేటగిరీ-ఎ: యాజమాన్యం, స్వాధీనం చేసుకున్న ఆస్తులు అనే మూడు కేటగిరీలుగా వర్గీకరించారు. కేటగిరీ-బి: బహుమతులు, విరాళాలు, గ్రామపంచాయతీలకు భూముల బదలాయింపు, కేటగిరీ-సీ: గ్రామపంచాయతీలకు చెందిన

ఆస్తులు. ఆక్రమణల తొలగింపునకు సంబంధించి రూల్-4 ముఖ్యమైన నిబంధన. ఈ నియమం ప్రకారం, పంచాయతీకి చెందిన ఏదైనా ఆస్తి ఎవరైనా వ్యక్తుల ఆక్రమణలో ఉందని దృష్టికి తీసుకువస్తే, కార్యనిర్వాహక అధికారి (పంచాయతీ కార్యదర్శి) సంబంధిత పక్షానికి నోటీసు ఇవ్వాలి మరియు తొలగింపుకు వెళ్ళే ముందు క్లుప్తంగా విచారించి, తరువాత తగిన ఉత్తర్వులు జారీ చేయాలి. పీఆర్ యాక్ట్ సెక్షన్ 139 ప్రకారం పోలీసుల నుంచి అవసరమైన సహాయం తీసుకోవచ్చు. బాధిత పక్షాలు డివిజనల్ పంచాయతీ అధికారికి ఒక కాపీని మార్క చేయడం ద్వారా పంచాయతీ కార్యదర్శికి వినతిపత్రం సమర్పించవచ్చు.

రూల్ - 5 ప్రకారం గ్రామ పంచాయతీ ఆస్తులను ఎప్పటికప్పుడు పర్యవేక్షించడానికి మరియు రక్షించడానికి గ్రామ పంచాయతీ (ఆస్తుల రక్షణ) పేరుతో జిల్లా స్థాయిలో ఒక ప్రత్యేక విభాగాన్ని ఏర్పాటు చేయాలి.

రూల్ - 7 ప్రకారం జిల్లా కలెక్టర్ చైర్మన్ గా తొమ్మిది మంది సభ్యులతో జిల్లా స్థాయి హైపవర్ కమిటీని ఏర్పాటు చేసి ప్రతి మూడు నెలలకోసారి సమావేశమై ఆక్రమణల గుర్తింపు, తొలగింపు పురోగతిని సమీక్షించాలి.

రూల్ - 8 ప్రకారం కమిషనరేట్ స్థాయిలో గ్రామ పంచాయతీ ఆస్తులను పరిరక్షించడానికి, జిల్లా స్థాయి సెల్స్ కార్యకలాపాలను పర్యవేక్షించడానికి అదనపు కమిషనర్ / డిప్యూటీ కమిషనర్ తో విజిలెన్స్ అండ్ ఎన్ ఫోర్స్ మెంట్ విభాగాన్ని ఏర్పాటు చేయాలి.

22. ఈ విధంగా, పై నియమాలు ఒక గ్రామ పంచాయతీకి సంబంధించిన ఆస్తుల ఆక్రమణను తొలగించడానికి స్వీయ నియంత్రణ నియమావళి వంటివి. రూల్ - 4 ప్రకారం ఆక్రమణదారుడికి నోటీసులు జారీ చేసి, అతని వాదనలు విని సంక్షిప్త విచారణ జరిపి ఉత్తర్వులు జారీ చేసేది కార్యనిర్వాహక అధికారి (పంచాయతీ కార్యదర్శి). ఆ దృష్ట్యా 5వ

ప్రతివాది-గ్రామపంచాయతీ పంచాయతీ కార్యదర్శి జారీ చేసిన షోకాజ్ నోటీసులు అనధికారికమైనవి, చట్టం దృష్టిలో పనికిరానివిగా భావించలేం. 5వ ప్రతివాది కార్యదర్శి జారీ చేసిన నోటీసులు చట్టపరంగా చెల్లుబాటు అవుతాయని, వాటికి ఎలాంటి న్యాయపరమైన లోపాలు లేనందున వాటిని కొట్టివేయలేమని చెప్పక తప్పదు. అయితే ఆక్రమణదారుడికి నోటీసులు ఇచ్చిన తర్వాత కార్యనిర్వాహక అధికారి ఖాళీ చేయించే ముందు క్లుప్తంగా విచారణ జరపాలని రూల్ -4 స్పష్టంగా పేర్కొన్నందున, 28.02.2020 నాటి తొలగింపు తుది నోటీసులను జారీ చేయడానికి ముందు కార్యనిర్వాహక అధికారి (పంచాయతీ కార్యదర్శి) పిటిషనర్లకు వ్యక్తిగత విచారణ జరపనందున, అటువంటి తుది నోటీసులను కొట్టివేసి, పిటిషనర్లకు సంక్షిప్త వ్యక్తిగత విచారణ జరిపి తుది ఉత్తర్వులు జారీ చేయాలని ఆదేశించవచ్చు.

23. ఫలితంగా ఈ రిట్ పిటిషన్ను కొట్టివేస్తారు.

1) 5వ ప్రతివాదికి ఎగ్జిక్యూటివ్ అథారిటీ (పంచాయతీ కార్యదర్శి) జారీ చేసిన షోకాజ్ నోటీసులు చెల్లుబాటు అవుతాయని పేర్కొంది.

2) అయితే, 28.02.2020 నాటి తొలగింపు తుది నోటీసులను రద్దు చేసి, షోకాజ్ నోటీసులకు వ్యతిరేకంగా సమర్పించిన వివరణలకు సంబంధించి రిట్ పిటిషనర్లకు వ్యక్తిగత విచారణ జరిపి, పాలనా నిబంధనలకు అనుగుణంగా త్వరితగతిన ఉత్తర్వులు జారీ చేయాలని 5వ ప్రతివాది కార్యనిర్వాహక అధికారి (పంచాయతీ కార్యదర్శి) ని ఆదేశించారు.

ఈ ప్రక్రియ పూర్తయ్యే వరకు ఆయా షాపు గదులకు సంబంధించి పిటిషనర్ల ఆధీనంలో ఎలాంటి ఆటంకం కలగకూడదు. ఖర్చులు లేవు.

2020:APHC:32435

దీనికి కొనసాగింపుగా మధ్యవర్తిత్వ దరఖాస్తులు ఏవైనా పెండింగ్లో ఉంటే వాటిని మూసివేయాలి.

యు. దుర్గాప్రసాద్ రావు, జె.

08.05.2020

గమనిక: LR కాపీ మార్క్ చేయాలి

(B/O)

పివిడి